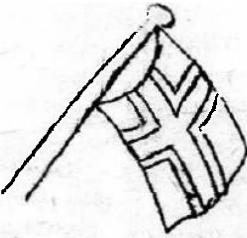

F R I T T

L A N D

Nr. 102 - 1. Årg.

Onsdag, 22. november 1944.

T Y S K E R N E S S K J E N D S E L S D Å D I N O R D - N O R G E .

Begivenhetene i Nord-Norge utvikler seg til en landskatastrofe. Såvidt man kan skjonne er hele Finnmark alt lagt øde og befolkningen fordrevet. Ikkenoen av hus og forsyringer blir brent; høvneranlegg som det har tatt årtier bindelse ved like. På denne måte håper de etter hvort å kunne oppsnappa alle å bygge opp, blir sprengt, båter senket osv. Generasjoners arbeid legges i grus. Det som foregår nordpå nå, er den uhøggeliggste av alle tyskeres krigsforbrytelser i Norge, og ingen annen av de ulykker som hittil har rammet landet, vil det ta lenger tid å rá bot på. En hel landsdel blir forvandlet til ødeark. Titusener av mennesker mistet alt hva de eier og har. Og det skjer vel og mørke ikke som følge av krigsoperasjoner, men langt bak kapplinnet. Det er systematisk, velovervejet ødeleggelse. Etter å ha raseret Finnmarkskulle tas er stukket av. Ber hvor endel medlemmer av en organisasjon går tyskerne nå løs på Troms, og det sies at de skal fortsette like til Narvik.

Tyskeres opptræden mot befolkningen blir også stadig mer brutal. Med gasskert varsel blir folk jaget ut av sine hjem; de får ta med seg 15 kg bagasje - så blir husene og resten av deres eiendeler brent. Forsøker noen tross alt å komme unna og stikke seg bort, drives det en ren klappjak, på dem og de blir skutt ned som hunder. De som drives av sted - de blir ikke evakuert, men deportert - går en uviss skjebne i møte. Manglen på transportmidler er skrikende, befolkningen er i stor utstrekning henvis til å ta seg fram til føts over vidda i polarmatten eller bli sendt sjøverts med skropelege farkoster (for de gode båtene har tyskerne tatt) - det er alt meldt om forlis. Til dette kommer at det er helt utilstrekkelig med mat, husrom, legemidler osv. Sult og forsøtter truer.

Det er forsiktig høyt logisk at det er våre fiender tyskerne og ikke våre angripende allierte russerne som er opphavet til denne landsutrykke, og at håndlangerne her som alltid er NS med bøddeles Jonas Lie i spissen. Men det er dobbelt forbittrende at det uhøggelige skuespill settes i scene under det hykelske påskudd at våre venner og beskyttede tyskerne "redder befolkningen fra de bolsjevikiske redsler", til akkopagnement av en plump, stupid og eklende skrekpropaganda.

Det er gjennom hundrer av vitnesbyrd nordfra slått fast at den tyske propaganda er løgnaktig fra ende til annen. Bare sett fra forrederne innen NS' rekke vil befolkningen intet heller enn å bli i sine hjem. De er ikke grep av noen russseparatikk, og har i flere tilfeller satt livet på spill for å unndra seg den tyske tvangsdeporteringen. Helt tydelig er propagandasvindeksen avslørt gjennom den svenske regjeringens og det Svenske Røde Kors' tilbud om å motta de fordrevne fra Nord-Norge i Sverige. De kunne komme til Sverige og bli der, så mange som ville, få mat, hus og legehjelp. Og velen til Sverige er kort.

Men tyskerne sa nei.

Klarere kan svindelen og råskapen ikke avsløres. Her kunne altså de armeflyktninger få et fristed og en forpleining som det i dag er umulig å gi dem noe sted i Norge, men det passet ikke makthaverne. Ingen, selv ikke kvinner og barn, får med deres gode vilje slippe ut av landet. Derved er det utvetydig slått fast at det ikke er menneskekjærlighet som dikterer tiltakene i Nord-Norge, men "militære" og politiske hensyn. Det som skjer, skjer i tyskeres og ingen annens interesser, som alt hva de har gjort i Norge og i andre okkuperte land. La oss huske det neste gang Aftenposten med tårer i sine krokodilleøyne snakker om finnmarkingenes takknemlighet over "rådningen". Og la oss huske det når regningen med tyskerne om ikke lengre skal gjøres opp.

G E S T A P O S A R B E I D S M E T O D E R .

Gestapo interesserer seg spesielt for våpen, illegale aviser og organisasjoner som har forbindelse med Sverige eller England. For å komme disse på sporet anvender de i meget stor utstrekning, og meget ofta med heldig

resultat, angivere. Gestapo bryr seg i alminnelighet ikke med radio etc. Hvis Gestapo har fått peiling på en organisasjon, umidlerlig de å arrestere bare alle hus og forsyringer blir brent; høvneranlegg som det har tatt årtier bindelse ved like. På denne måte håper de etter hvort å kunne oppsnappa alle kontakter til andre organisasjoner: Ekspert, etterretning osv., og i holdigste fall oppad til Ledelsen. For å dekke den angiver som har arbeidet med saken, hender det at de arresterer noen langt uto i organisasjonen, men allers først tar de seg intet. Hvis det er noen som har den minste anelse om at en angiver er kommet inn på organisasjonen, blir denne regelmessig forflyttet. Det forekommer at Gestapo venter for lenge med å arrestere, idet de som stukket av, forholder Gestapo seg zwentende. De regner med at det blir bygget opp en ny organisasjon på samme sted på de rester som er igjen. For å komme inn på den nyoppbygde organisasjonen, forsøker de seg med hilser fra dem som er reist. "Illegale avis" benyttes ofte som lokkemat under det innledende arbeide for å komme inn på personer som arbeider "illegalt". Gestapo bruker ofte å hilse fra noen som de med noenlunde sikkerhet vet arbeider med et eller annet og som kjenner vedkommende person. Alainelig er det også at de hilser fra personer som sitter inne, sier at de har hatt kontakt med disse før de ble arrestert, og at de har fortalt et eller annet om det Gestapo søker å få greie på. De nevner da navn som er kommet fram under forhørene av de arresterte. Kamerater og omgangskrets går Gestapo sjeldnere etter. Metoden med å hilse fra fanger gir ofte godt resultat. Gestapo benytter ofte brev, så regel ekte som er forsikt utsnuglet av fengslet. For man godtar slike brev, så man nøyde undersøke om vedkommende person som overbringer hilseren er all right. Slike personer bør som regel blankt avvises hvis man ikke kan få sikre opplysninger om dem. Folk som har sittet inne, må ikke komme i kontakt med organisasjoner før det er gått minst 1 år. Gestapo benytter seg av folk som er sluppet ut henvender seg til en person eller en organisasjon, som han tidligere har samarbeidet med, mere enn en gang, kan man med 100% sikkerhet regne med at vedkommende arbeider for Gestapo.

De fleste steder går det noen angivere som er alminnelig kjent. Slike steder blir det satt inn nye angivere. De gamle kan selvsagt ikke få gjort noe for tyskerne, men de går der som kauflasje for de andre, og for at tyskerne skal ha noen de kan skylda på ved arrestasjonen. Dette er en av Gestapo vanlige arbeidsmetoder.

Gestapo lytter sjeldn oller aldri i restauranter, jernbaner, trikkar osv. De regner med at folk som driver med noe ikke snakker om det på slike steder. Statspolitiet derimot benytter ofte denne fremgangsmåte. Skygging drives ikke i noen større grad, muligens en del i større byer. De benytter seg av sine lokale kjente angivere når de skal ha rede på en persons omgangskrets. Disse noterer hvem de har vært sammen med og hvor og når de er sett.

Det hender ofte at Gestapo kjenner til folk som kommer fra England og Sverige; når de kommer til landet og hvilke ruter de benytter. Her de fått en del kontakter med disse og hvis de kan ha mytte av dem, er det ikke sjeldent at de lar slike folk reise tilbake igjen. Får de ikke noe ut av dem, blir de arrestert, men da som regel på vei til grensen og ikke i de hus eller hos de kontakter kuraren har bodd eller vært i berøring med.

Gestapo stoler ikke på det norske politi. De har en viss tiltro til statspolitiet, men føler seg ikke sikker på disse heller. Så snart de får rede på at en politimann muligens er borte i noe "illegalt" blir han arrestert omgående, selv om bevisene er meget svake. Gestapo betrakter en politimann som arbeider "illegalt" som meget farlig. Denne har bennlig til dels anledning til å kontrollere Gestapos arbeide og arbeidsmåter. Han kan stoppe og ransake deres folk osv.

A V S N I T T A V H E V F R A D O D M

.....st folk vet ikke hva de skal gjøre, om de skal forsøke å komme seg vekk eller ikke. Det er vel nosten det samme hvor vi er. Vi hører et meget grusomt om hvorledes de oppfører seg i Finnmark både på land og i by så vi har lyst til å våro heime så lenge vi har et hjem. Det er mange av de evaluerte fra Finnmark som er kommet fra hverandre, mødre som leter etter sine barn, og barn som går rundt og gråter og leter etter sine mødre. Det er mange av dem, og de fleste blir jo bare tatt uten videre og sendt sydover utenfor. Og så har ikke fått beskjed hjemme. På en evakueringsskøyte fra Horningsvåg var der 1 gikk en mor som hadde mistet gutten sin, hun hadde anbrakt ham ombord i en skøyte og skulle bare fly hjem etter noe, og da hun kom tilbake, var skøyten gått og hun måtte vente til neste. En 5 års gutt som også var blitt alene traff på bespisningon på Freiserarmeen sin steder, helt tilfeldig, moren var blitt igjen nordpå og faren var sendt med en skøyte for den.

Ber er på hundrevis om bord i hver båt, en hjertegruppe hadde 700, en annen 300, og skøyteene er overfylt, på en skøyte som evaluerte et gammelhjem og et sykehús var det 2 som døde her ved kallen og 2 kvinner døde. På en annen skøyte ble 2 menn sinnssyke. Og sykdom florerer, sterkegensfeber og difteri. Passasjerer sammen med friske, godt kryr av lus ombord så alle båter må ha evakueringssjau før hver tur. De tvangsevaluerte har ikke vært av klærne på utsøys, ikke fått anledning til å vaske og stelle seg, så du kan selv tenke deg. Ikke har de mat og ikke har de penger. Et gammelt ektepar satt på kafa i dag og gråt, de eide ikke penger, så folk skranglet til dem og noen var og fikk kjøpt litt brød til dem. I Tromsø går der 11.000 evaluerte og ventar på å bli sendt videre, og i København går det 5.000 som ikke har tak over hodet. De går og marsjerer i lange tog for å holde varmen. I Tromsø er kirken tatt til evalueringssoppholdsted og der herskar et broket liv. Det er som en drøm, et mirakell, og alt foregår her i lengdet ikke langt fra oss, og konsekvens er det vår tur snart. Det er så mye forferdelig doroppefris, men du vet alt kan ikke skrives om. Men en som har ført en båt med evaluerte (jagade) fra Hemnesfest sa til meg at selv de värste ryktor blekket mot sandheten. Og hvor skal det bli av de stakkars menneskene, hvor skal de bo og hva skal de leve av? De blir også ikke fått mat, utstyr og klærne, fullstendig forlengt, og vil de hjelpe dem som uforkyldt er kommet i en slik situasjon, jaget fra sine hjem og sendt on uriss skjebne i møte.

N O R G E S N Y T T .

Fredag den 10. november ankom et tysk skip til Narvik med ca. 1.850 norske om bord. De hadde i fem dager vært underveis fra Varanger, Tana, Laksefjord og Porsangerfjorden. De evaluerte var stuet sammen i lasterrommet på ammunisjonskasser; menn, kvinner, eldre, barn og syke. Alle i same rom. Dekket var fullpakket med artilleri, som ikke en gang var kamflert. En fulltreffer ville ha sprengt hele skipet i luften, men det fantes nesten ingen tyskere om bord. Det var bare et toalett om bord, maten var elendig, og 2/3 av de ombordværende fikk fryktelige mavesmerter. Flyktningene var blitt ført om bord med makt. I.s.a. difteri-syke var trukket ned. Först i Tromsø, hvor norske legembla ble alarmert, tillot tyskene at de syke ble ført i land. Den eldste av flyktningene var 83 år. 4 barn ble født underveis. Av disse døde 2 med en gang. Børnene kunne ikke få noe annet stell om bord. En av dem døde da også straks. Begge de døde spørsmål ble slengt over bord. Karen til det ene og en annen kvinne, som var døkksykt, da returen begynte, gikk samme vei. Den siste kvinnens mann var alone tilbake med 3 små barn. Ved ankomsten til Narvik stod han uten klar til barne og uten anelse om hvor han skulle henvenne seg, en gråblek, usør og insinueren skikkelses mod en stivnet sorg i ansiktet. En løpekvinnens mann, som var blitt rammet av et slagtfelle, nekta tyskene å ta med, men satte i stedet ill på gammen og brante mannen inne mens hus-truon så på. I Narvik er de evaluerte blitt innkvertert over alt, bl.a. i jernbanens og gruve-selskapets lokomotivstaller. -

Fra Stockholm meldes at av over 80 norske flyktninger, som ankom til Karlskrona, var en blitt sinnssyk av strabasens og miste utsynet på vei on. Flyktningene hadde tilbaklagt 12 - 13 mil i et forferdig vær. Det var 30 kvinner og barn og 50 menn, blant dem mange eldre.

N Y H I C T E N E T T I R B D A G

Norge. Londonkorrespondenter skriver at russiske styrker sammen med norske enheter har overskredet Tonelva på minst to steder, og at jakten på de rettliggende tyskere fortsetter vestover i retning Porsanger. Skjønt detaljerte opplysnings om stillingen savnes, vet man at de russiske tropper, som sammen med norske avdelinger, ankommer vestover fra Kirkenes, har befriid praktisk talt hele Varangerhalvøya - eller i alle fall alle viktige steder langs kysten, som er de oneste av betydning da halvøyas indre på det nærmeste er ubebodd. Russene har under sine operasjoner fått god hjelpe av lokalkjente nordmenn. Alle etterretninger som er kommet til London tyder på at ytterst effektivt samarbeide mellom russere og nordmenn. To veiforbindelser er opprettet mellom Murmansk og Kirkenes, og det var langs disse veter-dan-norske delegasjon og de norske militærstyrker reiste etter ankomsten til Murmansk fra England. De har også stor betydning for transport av militære og sivile forråd til Finnmark - Kronprins Olav opplyste på en pressekonferanse mandag at de norske styrker var forholdsvis små, men at de utelukkende besto av spesialutdannet panserkavaleri og at de for en stor del besto av offiserer og underoffiserer. Polititroppene fra Sverige skal operere bak fronten, hvor de passerer sammen med franske, sterkegensfeber og difteri. Passasjerer sammen med friske, godt kryr av lus ombord så alle båter må ha evalueringssjau før hver tur. De tvangsevaluerte har ikke vært av klærne på utsøys, ikke fått anledning til å vaske og stelle seg, så du kan selv tenke deg. Ikke har de mat og ikke har de penger. Et gammelt ektepar satt på kafa i dag og gråt, de eide ikke penger, så folk skranglet til dem og noen var og fikk kjøpt litt brød til dem. I Tromsø går der 11.000 evaluerte og ventar på å bli sendt videre, og i København går det 5.000 som ikke har tak over hodet. De går og marsjerer i lange tog for å holde varmen. I Tromsø er kirken tatt til evalueringssoppholdsted og der herskar et broket liv. Det er som en drøm, et mirakell, og alt foregår her i lengdet ikke langt fra oss, og konsekvens er det vår tur snart. Det er så mye forferdelig doroppefris, men du vet alt kan ikke skrives om. Men en som har ført en båt med evaluerte (jagade) fra Hemnesfest sa til meg at selv de värste ryktor blekket mot sandheten. Og hvor skal det bli av de stakkars menneskene, hvor skal de bo og hva skal de leve av? De blir også ikke fått mat, utstyr og klærne, fullstendig forlengt, og vil de hjelpe dem som uforkyldt er kommet i en slik situasjon, jaget fra sine hjem og sendt on uriss skjebne i møte.

Vestfronten. De allierte arme rykker fram på hele vestfronten fra Maas til Rhinen. 1. franske armé har tatt Belfort, brutt gjennom Maginot-linjen og etter en 11marsj over slettene i det sydlige Alsace nådde de Rhinen på bred front i nærheten av Basel, hvor den franske, sveitsiske og tyske grense møtes. De franske tropper holder på å slå bro over Rhinen, som på dette punkt er 20 km bred. Det tyske artilleri på østsiden av elva har imidlertid et voldsomt bombardement som blir besvart av det franske artilleri. Troppene har dreid mot N og holder på å storme byen Mulhouse. Den franske framrykning viser seg som det røde triflupftog under befolkningens jubel. 7. amerikanske armé rykker raskt fram gjennom Alsace i Vosgesene for å raskt kontakta med de franske styrkene. Tysk radio innrømmer at de allierte er trengt dypt inn i Vosgesene. Korrespondenter melder at det foregår en stor innringningsoperasjon ved den sørøstre del av Rhinen, og man regner med at omtrent 40.000 tyskere er i en farlig situasjon og drives mot Rhinen. I Nett har all organisert motstand opphört. Det foregår opprensning i byen, som viser seg å være dels ødelagt. Katedralen er helt uskadd. Det meldes at de regulære tropper var trukket ut og forsvarer overlatt til avdelinger av Volkssturm. Tyskerne er på retirert over en 100 km lang front mot Saar. De allierte står 8 km fra Sarrebourg og 7 km fra Strasbourg. Tyskerne retirert foregår til dels uordentlig. 1. amerikanske armé har også fått Eschweiler, Ø for Aachen, og står 6 km fra Düren. 9. amerikanske armé og 2. britiske er ikke rykket etter inntagelsen av Gellenkirchen mot Jülich. 5 landsbyer er inntatt. De voldsomme tyske motangrep viser at tyskerne tillegger de alliertes framrykning i dette området stor betydning. Britene holder det område de har okupert på tysk jord. Fra Venlo-sektoren foreligger ingen spesielle høyder.

Østfronten. Russiske tropper er gått til angrep på en rekke avsnitt i Lettland. De har erovert flere stillinger og holder dem til tross for flers motangrep. Fra bokskiva foreligger ingen spesielle meldinger om dette nye angrep. I Øst-Preussen foregår artilleridueller. I Ungarn raser voldsomme kamper Ø for Gyöngyös, NØ for Budapest. Russene holder på å omringe Kis-kolcza. Stora delar av jernbanen mellom Kis-kolcza og Budapest er på russernes hender.

Flyengrep. 1.250 Liberator-fly angrep mandag natt i Würzburg og Hamburg - Hamburg-området i Ruhr. Over 100 Mosquitos angrep Hanover 2 ganger.

Italia. 8. armé forsetter framrykningen mot Ravenna. Et forlydende om at Kesselfring er alvorlig såret, bekreftes. En melding sier også at han er død på et hospital.

Belgia. Lederne for den belgiske motstandsbevegelse er gått med på å utlevere alle våpen innen lördag. Den politiske situasjon er framdeles spennet.